

Патријарх Српски ПАВЛЕ

И МЕНЕ СУ, НЕ ЈЕДАНПУТ, И ПИСМЕНО И УСМЕНО, ПРОГЛАШАВАЛИ НАРОДНИМ НЕПРИЈАТЕЉЕМ И РАТНИМ ЗЛОЧИНЦЕМ

Поука Његове Светости Патријарха Српског Павла, казана двадесет првог октобра 2005, у Патријаршији у Београду, професорима из Никшића, који су због отпора преименовању српског језика у црногорским школама, отпуштени с посла, септембра 2005. године.

Међу људима добре воље увијек се има о чему добром разговарати, а у овако тешким временима – има се са свих страна. У оваквом свету који сав у злу лежи, неминовно човек треба да буде приправан да понесе крст свој, по речи Христовој – ко хоће да иде за мнош, нека узме крст свој и иде за мнош. Али тај који нам је говорио да треба да носимо крст, најпре је он понио свој крст на Голготу – на њему био распет и умро, али и васкрсао. Тако да он зна тежину крста и зна нашу моћ и силу, колико је имамо, и зна потребу да нам олакша крст кад он нађе за вредно. О томе се ради. Само треба имати у виду да, колико до нас стоји, будемо, по речи Христовој, тако «да се свети светлост ваша пред људима, да виде ваша добра дела и прославе Оца нашега који је на небесима».

То је оно што стоји пред свима нама, поготово пред нама свештеницима – да православље, православна хришћанска вера, не значи само знање јеванђељских истина, него значи познање, и знање, којим се уводи у живот, по којем се поступа и влада. Кад то знате, «блажени сте ако чините», рекао је Христос Господ. Да је то лако, није лако никада, а поготову у овако тешким временима.

Ја бих хтео да чујем, и да саслушам, од вас о тој ствари због које сте дошли овдје, да се, кажем, видимо, разговоримо и подржимо, да издржимо до краја на путу којим су и наши преци ишли у тешким временима кроз своју историју, Е, па да и ми будемо готови, јер ко издржи до краја, тај ће се спасити.

Мени је у тој ствари лакше, мислим – да издржимо до краја – јер ја сам монах, а ви сте оптерећени породицама и децом и, разуме се, утолико вам је и теже. Али, сви носимо један крст, и ми смо као један организам који има разне органе, и ако сваки орган врши оно за шта је оспособљен најбоље што може, имајући у виду добро целог организма, он ће учинити оно што може. А и организам као целина, нема други интерес него добро сваког члана, управо – сваке ћелије. Ако једна ћелија у организму буде рак-ћелија, она ће уништити организам, уништиће и себе, а да тога није свесна. Е, ми смо свесна бића и зато треба да у тој ствари поступамо тако да будемо на добро целом организму и да на тај начин испунимо смисао наших живота и уопште смисао постојања на земљи.. Е, у то име сте добро дошли и да Господ и наши преци свети помогну да издржимо до краја на путу уском и тешком који води у царство небеско. Ти су људи, наши преци, знали ко су и зашто су то што су, и шта значи за њих и језик којим они могу да износе о себи, док пре тога, док нису добили писмо, само су други могли о њима да пишу, а они нису то могли да чине. Е, нека Господ помогне и свети наши преци, а и ми да учинимо, као таленти Божји,

оно што можемо.

Разуме се, ми смо као једна породица, свако на свом месту, да чинимо оно што можемо – свако на свом месту и положају. Без тешкоћа у оваквој свету се неће моћи. Апостол Павле, али не само он него и други, пише да је био у невољи од пријатеља-непријатеља, од лажне браће. Морамо бити спремни на те тешкоће, а и да и ми не будемо у том броју пријатеља-непријатеља, а камоли лажне браће. О томе се ради... (Слиједите поздравне ријечи и излагања професора.)

...Не једанпут, и мене су, у овим временима, и писмено и усмено, проглашавали и народним непријатељем и ратним злочинцем. Понижавати ме може ко хоће, а да ме понизи – то не може нико сем један, а тај један сам ја сам. У томе је ствар. Е да је лако, - коме је лако на овом свету? Да, нас не може нико понизити до ми сами, ако својим поступцима, не само речима, него и поступцима, будемо чинили супротно од онога што су и наши преци чинили и што треба и ми да чинимо. А на тешкоће, кажем, да будемо спремни. Понављам да је мени на земљи лакше, не само у годинама у којим сам, него и у положају у којем сам, у томе што сам монах...

Пре једно две-три године, био сам у Пећи, у манастиру, који је под управом Патријарха, као стагапилија, и беше једно десетак новинара из света. Ови другови ставиће ми питање, шта ја могу да кажем – има ли српски народ за шта да се каје и за шта да моли за опроштење?! Има српски народ за шта да се каје и за шта да моли за опроштење! Али, имају за шта да се кају и моле за опроштење и Шиптари, а имају и Европа и Америка! Неколике године после тога, био сам у Бечу, на позив Романа Проди, да у једном неутралном месту, говоримо о приликама које су нас онда снашле. Говорио је и Проди, говорио је и његов помоћник, говорио бечки кардинал, па сам и ја рекао неколико речи. После тога је била конференција за штампу и мноштво тих новинара. И једна од новинарки ће да ми постави идентично питање, ни запету није променила: Шта ја могу да кажем, имају ли Срби за шта да се кају и моле за опроштење?! Имају за шта да се кају и моле за опроштење! Али, сагледајте мало и другу страну! У међувремену сам сазнао да је новинарка, не на српском него на хрватском поставила то питање. Била је из Загреба. Сагледајте мало и другу страну – рекао сам, јер је била реч о Србима и Хрватима у оним приликама. Е, о томе се ради.

Рећи ћу вам још једну ствар. Пре једно пет-шест година, пише ми један професор Музичке академије, доктор наука, и каже у томе отвореном писму: «Од како сте ви на том положају, српски народ и Српску Цркву само сналазе несреће. Нисте Ви за то, будите калуђер у манастиру, мичите се, одлазите!» Нисам му одговорио, али он је издао једну књигу, једно 400 страна, о својим житићима и прикљученијима, што би се рекло, у којој он пише јавно, поред осталог, са колико је старијих малолетница имао однос. Он не осећа колику је несрећу учинио тој деци, да у тим годинама почињу са абортусима. А не осећа ни каква је то несрећа на Косову и Метохији, гдје Шиптари јасно, пред светом, износе оно што јесте: да они имају највећи наталитет у Европи. Већи него и у Албанији. Што се тиче нас Срба, ту смо да говоримо истину, немамо куд, ми смо, ипак, народ, узевши уопште, који изумире. Ако тако могу да кажем...

Из Пећи, града Пећи, пре четири-пет година, протерани су, поред осталих, четворица браће. Први брат има осморо, други, електо инжењер, такође, осморо деце, трећи брат – четворо и четврти троје деце. Њих четворица двадесет троје деце имају! То је деце за једно село, за невољу, у тим нашим крајевима. Учинили смо колико смо могли са средствима која су нам додељивали из иностранства, па смо им купили куће у

Мрчајевцима код Чачка. Платили прву 24000 марака и 13 ари земље, за другог брата купили смо кућу, одмах до те, новоградња на спрат 32000 марака и 13 ари земље...

Човек и жена из Краљева, нису избеглице, - деветоро деце. Они станују у контејнеру од 14м². То им је и спаваћа соба, то им је и кухиња, то им је све. Долази ми жена и моли ме да пођем у Краљево председнику општине да га молим да им да стан. Па јесте ли Ви тамо ишли? – питам је. Каже јесам. Па? Па кад одем код оних чиновника и кад они чују да сам ја родила деветоро деце и да су све деветоро живи, они ће да кажу: Ти си, жено, потпуно луда. Имати деветоро деце у овом времену! А она каже: А шта да радим, кад је дете зачето, зар није природније и лакше да га родим него да ми га чупају из утробе? Муж је био прости радник. Падне му на ногу, ту у глежњу и сломи је, нека тежина. А пошто је био под гасом, био је пијаница, није добио ни одштету, ни пензију ни ништа. Пошаљем ја једног човека и једну жену да они то провере. Кад су отишли тамо, нашли су их, мало иза Краљева, на терену који је и подводан, немају ни струје ни воде, и та жена замете мало брашна за погачу и на плотни од шпорета, на то пече. Кад су дошли њих двоје и кад су сагледали све – горе бити не може. Е, учинили смо што смо могли. Купили смо и њима кућу у Мрчајевцима и 80 ари земље; 40 ари смо преписали тој породици, а 40 оној двојници браће са четворо и са троје деце, и дали им средства да подигну темеље, зидове и плочу, па ће једна хуманитарна организација из света да им осигура кров и тишљерај. Дошле ове санкције нове, отказали они. Ми сад купили греде, рогове, летве, цреп да се те куће покрију, а ове године да се изнутра малтеришу, уведе струја, вода и - редом...

Шта хоћу да кажем? Хоћу да кажем у каквим ли смо ми сви приликама. Е, то не значи да у новим невољама, које сналазе и нас и вас, не учинимо шта можемо. Само – тешко је - шта учинити? Треба, без обзира на све, и са тима који су на власти у Црној Гори, да видимо да се о тој вашој ствари људској поради. Да се види шта је људски, а шта нељудски. Уколико је то могуће. Разуме се, да ћемо се жалити властима и овде у земљи, али и према иностранству, да се уради оно што је људски. Ето..А да ће бити тешкоћа, то је већ јасно...

(Према аудио запису, за штампу приредио В. М.)